

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.48.24>

МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИЧНІ МОЖЛИВОСТІ

MULTIMODAL STYLISTIC ANALYSIS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: MODERN APPROACHES AND METHODOLOGICAL OPPORTUNITIES

Сасенко Н.В.,

*orcid.org/0000-0001-7953-3747**доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов**Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*

У статті розглянуто сучасні підходи до мультимодального стилістичного аналізу та визначено його методичні можливості у навчанні англійської мови. Актуальність дослідження зумовлена трансформацією сучасного комунікативного простору під впливом цифровізації, розвитку мультимедійних технологій, соціальних мереж, інтерактивних платформ і засобів штучного інтелекту. У сучасних умовах текст дедалі частіше постає як складний мультимодальний феномен, у якому смисл і стилістичний ефект формуються внаслідок взаємодії вербальних, візуальних, аудіальних, просторових, кінетичних та інших семіотичних ресурсів. Це зумовлює необхідність розширення традиційного розуміння стилістичного аналізу та впровадження нових методів викладання англійської мови. Метою дослідження є вивчення сучасних підходів до мультимодального стилістичного аналізу та визначення їхнього методичного потенціалу для навчання англійської мови. У роботі проаналізовано основні напрями розвитку мультимодального аналізу, особливу увагу приділено аналізу взаємодії різних модальностей у таких видах сучасного контенту, як відеоматеріали, рекламні повідомлення, контент соціальних мереж і веб-сайти. У статті обґрунтовано доцільність використання мультимодального стилістичного аналізу в процесі підготовки студентів-філологів. Запропоновано п'ятиступінчасту модель роботи з мультимодальним матеріалом, яка включає ідентифікацію використаних модальностей (модусів), опис особливостей їх функціонування, визначення характеру взаємодії вербальних і невербальних компонентів, інтерпретацію створюваного сенсу та стилістичного ефекту, а також продуктивний етап, на якому студенти відтворюють або трансформують стилістичні особливості аналізованого матеріалу. Перспективність мультимодального підходу пов'язується з розвитком технологій штучного інтелекту, інтерактивного сторітелінгу, мультимодальних корпусів, віртуальної та доповненої реальності, персоналізованого навчання й нових форм оцінювання комунікативної компетентності. Зроблено висновок, що мультимодальний стилістичний аналіз має значний потенціал для модернізації навчання англійської мови та формування у студентів здатності комплексно аналізувати й створювати сучасні англомовні тексти різних жанрів і форматів.

Ключові слова: мультимодальність, мультимодальний стилістичний аналіз, навчання англійської мови, стилістика, цифрові технології, семіотичні модальності.

The article considers modern approaches to multimodal stylistic analysis and identifies its methodological possibilities in teaching English. The relevance of the study lies in the transformation of the modern communicative space under the influence of digitalisation, the development of multimedia technologies, social networks, interactive platforms, and artificial intelligence tools. In modern conditions, the text increasingly appears as a complex multimodal phenomenon, in which meaning and stylistic effect are formed through the interaction of verbal, visual, auditory, spatial, kinetic, and other semiotic resources. This necessitates expanding the traditional understanding of stylistic analysis and introducing new approaches to learning English. The purpose of the study is to study modern approaches to multimodal stylistic analysis and determine their methodological potential for teaching English. The paper analyses the main directions of development in multimodal analysis, paying special attention to the interaction of different modalities in modern content such as video materials, advertising messages, social media content, and websites. The article substantiates the feasibility of using multimodal stylistic analysis in training philology students. A five-stage model of working with multimodal material is proposed, which includes the identification of the modalities used, a description of the features of their functioning, determining the nature of the interaction of verbal and non-verbal components, the interpretation of the created meaning and stylistic effect, as well as a productive stage at which students reproduce or transform the stylistic features of the analysed material. The prospects of the multimodal approach are associated with the development of artificial intelligence technologies, interactive storytelling, multimodal corpora, virtual and augmented reality, personalized learning, and new forms of assessing communicative competence. It is concluded that multimodal stylistic analysis has significant potential to modernise English language teaching and to develop students' ability to comprehensively analyse and create modern English-language texts across various genres and formats.

Key words: multimodality, multimodal stylistic analysis, English language teaching, stylistics, digital technologies, semiotic modalities.

Постановка проблеми. Мультимодальна стилістика є міждисциплінарним напрямом у лінгвістиці та семіотиці, що вивчає те, як сенс і стиль створюються не лише за допомогою слів, а й через інші канали сприйняття: візуальні (шрифти, кольори, верстка, зображення), аудіальні (звуки, музика), просторові та жестикулярні.

У контексті сучасних наукових праць цей напрям розвивається під впливом цифровізації та нових технологій. Його суть полягає в переході до динамічних цифрових форматів, які передбачають вивчення не лише друкованих текстів, а й інтерактивних веб-інтерфейсів, інтерфейсів додатків, відеоконтенту, платформ соціальних мереж тощо.

Цифрові технології та мультимодальність перетворили текст з лінійної послідовності слів на динамічний, інтерактивний та гібридний конструкт. Тепер текст поєднує в собі звук, відео, зображення та гіперпосилання, вимагаючи від читача активної участі, нелінійного сприйняття та навичок збирання смислів із різних медіальних каналів. Таким чином відбувається зміна поняття тексту, який більше не спирається тільки на друковані знаки. Він одночасно задіює візуальні образи, анімацію, аудіо, тактильні елементи, що призводить до необхідності мультимодального підходу до його аналізу.

У сучасній лінгвістиці мультимодальний аналіз часто називають мультимодальним дискурс-аналізом (МДА). На відміну від традиційного дискурс-аналізу, МДА досліджує безліч семіотичних модальностей, таких як мова, зображення та звуки. У дослідженні [1] проводився кількісний бібліометричний аналіз з метою вивчення тенденцій, фокусних точок та інтелектуальної структури МДА для забезпечення комплексного огляду його розвитку та еволюції. Автори оцінили існуючі публікації в період з 2015 по 2024 рік, представивши поточний стан та тенденції розвитку мультимодальної стилістики через об'єктивний, систематичний та всебічний огляд релевантних публікацій з бази даних Scopus. Результати цього аналізу показують, що за останні 10 років глобальні розвідки в галузі МДА демонструють значне зростання, яке супроводжується розквітом публікаційної активності, диверсифікацією представлених тем; зростаючою увагою до цифрового дискурсу.

Викладання стилістики в сучасному цифровому середовищі також зумовлює необхідність оновлення педагогічних форм та методів у зв'язку з переходом значної частини комунікації в інтернет-простір, де традиційні жанри трансформу-

ються, а швидкість та мультимодальність тексту потребують нових навичок аналізу.

Поступово змінюється об'єкт вивчення стилістики, оскільки у фокусі уваги виявляються не тільки класичні художні або публіцистичні тексти, а й цифрові жанри – пости в соцмережах, мем-дискурс, комунікативні практики в месенджерах, лонгріди, гіпертексти та мультимодальні повідомлення (що поєднують текст, аудіо та відео). Аналіз тексту доповнюється роботою з візуальним контентом, гіперпосиланнями та інтерактивними елементами, які змінюють сприйняття стилю. Мультимодальна стилістика досліджує, як ці елементи взаємодіють між собою у єдиному комунікативному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мультимодальний дискурс визначають як способи і засоби сучасної комунікації, що стимулюють різноманітні відчуття, такі як зір, слух і дотик, використовуючи мову, зображення, звуки, рух та інші символічні ресурси [2], а мультимодальне навчання характеризують як освітнє середовище, в якому елементи навчання представлені більш ніж в одному сенсорному режимі (візуальному, аудіальному, письмовому) [3, с. 853].

На відміну від традиційного дискурс-аналізу, який фокусується переважно на словесній мові, МДА розширює поле аналізу на безліч семіотичних модусів – таких як візуальні образи, жести, просторове розташування та цифрова взаємодія, які спільно конструюють сенс у сучасній комунікації [4].

Актуальність МДА зросла разом із розвитком цифрових платформ, онлайн-навчання та візуальної комунікації у медіа та освіті. Починаючи з середини 2010-х років, у зростаючій кількості наукових публікацій досліджується те, як смисли конструюються за допомогою різних модальностей, спираючись на такі різноманітні теоретичні підходи, як системно-функціональна лінгвістика, візуальна граматики та соціальна семіотика [1].

Всюдишнє використання цифрових технологій постійно змінює те, як люди отримують доступ до інформації, діляться ідеями та спілкуються один з одним. Для цього потрібно гнучке володіння навичками та стратегіями для навігації, спілкування й спільної роботи в різних онлайн контекстах [5].

Оскільки технології продовжують визначати те, як люди спілкуються у різних формах, викладачі повинні розширювати свої уявлення про те, як, де, в яких умовах та за допомогою яких інструментів навчати студентів у цифрову епоху [6].

Сучасне цифрове середовище пропонує студентам кілька режимів, щоб вони могли вибрати

ті, які найкраще відповідають їхньому індивідуальному стилю навчання та потребам, отримавши максимальну користь із взаємодоповнюючого характеру мультимедійного контенту [7].

Крім того, студентам надається можливість брати участь у різних соціально-пізнавальних заходах, які враховують їх потреби чи способи сприйняття [8]. Мультимодальна природа віртуальних середовищ, таких як лабораторні симуляції, віртуальна та доповнена реальність, надає можливості для набуття практичного досвіду, який у традиційних академічних умовах дуже складно реалізувати. Взаємодія між різними формами сприйняття та вираження звільняє мислення студентів для виконання креативних завдань та реалізації творчого потенціалу [6].

Постановка завдання. Проблема полягає в тому, що традиційна стилістика переважно вивчає лексичні, граматичні, фонологічні, семантичні мовні ресурси, представлені в друкованому форматі, тоді як сучасні комунікаційні продукти використовують кілька семіотичних модальностей одночасно, додаючи до традиційних візуальні, аудіальні, просторові, жестові ресурси, інтегрований вплив яких на процес засвоєння стилістики потребує додаткового опрацювання.

Мета цього дослідження – вивчити сучасні підходи до мультимодального стилістичного аналізу та визначити їх методологічний потенціал для викладання англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Основними елементами мультимодальності є текст (пости, коментарі, заголовки та хештеги); візуал (фотографії, малюнки, меми та інфографіка); динаміка (відео, «історії» (stories) та ролики); аудіо (музика, голосові повідомлення та подкасти); знаки (емої, стікери та реакції).

Предметом дослідження мультимодальної лінгвістики в усному мовленні є різноманітні комунікативні акти з урахуванням темпу, тембру мовця, просторових і тимчасових характеристик та інших екстралінгвальних факторів. Предметом дослідження мультимодальної лінгвістики у письмовій мові є структурно-функціональні, комунікативно-прагматичні та соціокультурні особливості вербальних, невербальних та паравербальних компонентів [9]. Розглянемо особливості деяких видів мультимодального контенту, найпопулярнішими з яких є відеоролики, реклама, кінофільми та веб-сайти.

Мультимодальність у відеороликах – це одночасне використання різних каналів сприйняття та типів даних. Основними компонентами мультимодального відеоролика є: візуальний ряд

(картинка, рух об'єктів, міміка, зміна кадрів та кольору); аудіальний ряд (фонова музика, звукові ефекти та шуми); вербальний компонент (усне мовлення за кадром або в діалогах, а також титри та написи); семіотичний контекст (те, як усі ці елементи зв'язуються разом для створення єдиного образу).

Основними модусами мультимодальної реклами є візуальний (фото, відео, графіка, колір, міміка та жести персонажів); вербальний (слогани, заголовки, закадровий текст, шрифтові рішення); аудіальний (музика, звукові ефекти, інтонація голосу); кінетичний/просторовий (динаміка кадрів у відео чи інтерактивні елементи у цифровому середовищі).

Кінофільм за своєю природою є мультимодальним, оскільки поєднує мовлення, музику, кадр, монтаж та міміку. Його головними модусами є: візуальний (кадр, світло, колір, костюми, рух камери та гра акторів); аудіальний (музичний супровід, фонові шуми та звукові ефекти); вербальний (діалоги, монологи героїв, титри та закадровий голос); просторовий (мізансцена, розташування об'єктів та дизайн локацій).

Сучасний веб-сайт задіює відразу кілька каналів сприйняття: лінгвістичний (текстовий) (статті, заголовки, інструкції та голосове читання); візуальний (фотографії, ілюстрації, інфографіка та анімація); аудіальний (фонова музика, звукові повідомлення, подкасти та відеоролики); просторовий (розташування елементів на сторінці).

Дедалі більшого значення у зв'язку з розвитком інформаційних технологій мультимодальність набуває в освіті. Її розглядають як підхід, при якому навчальний матеріал подається через різні канали сприйняття та формати (текст, звук, відео, графіку та інтерактивні дії). Такий метод допомагає учням та студентам краще розуміти та запам'ятовувати складну інформацію, залучаючи зір, слух та практичний досвід. Головними каналами сприйняття є візуальний (схеми, графіки, відео); аудіальний (подкасти, лекції, музика); кінестетичний (інтерактивні завдання, практичні ігри); текстовий (книги, статті, конспекти).

У викладанні стилістики поняття мультимодального аналізу охоплює те, як різні форми вираження (мовлення, текст, зображення, звук та рух) взаємодіють один з одним, щоб створювати стилістичні ефекти та передавати певний зміст. Ключовими завданнями мультимодального аналізу, який мають вміти виконувати студенти-філологи, є вивчення того, як слова, зображення та звуки працюють разом у єдиному інформаційному просторі (поєднання знаків); розуміння

того, як візуальні чи звукові елементи посилюють або змінюють емоційний тон тексту (стилістичний ефект); оцінка загального повідомлення, що народжується на стику різних каналів сприйняття (полімодальний сенс).

Сучасні підходи до мультимодального стилістичного аналізу. Серед сучасних підходів до мультимодального стилістичного аналізу можна виділити такі.

Соціально-семіотичний підхід (Гюнтер Кресс та Тео ван Левен [10]). Основними засадами підходу є рівноправність модусів; соціальна обумовленість (вибір конкретних засобів); потенціал значення (афорданс) (кожен модус має свої унікальні можливості та обмеження для вираження смислів).

Системно-функціональний підхід (К. О'Халлоран [11]). При цьому підході текст розглядається не як ізольований словесний ряд, а як соціально-семіотичне ціле, де сенс створюється через взаємодію різних модальностей: мовлення, візуальних образів, звуку та просторового дизайну.

Аналіз мультимодального дискурсу (Ніна Норгаард [12]). Сучасний мультимодальний стилістичний дискурс-аналіз передбачає вивчення того, як текст, звук, жести, колір та візуальні образи разом створюють єдиний зміст. Цей підхід виходить за рамки класичної лінгвістики, розглядаючи комунікацію як складний синтез різних семіотичних ресурсів у цифровому та медіальному середовищі.

Когнітивний підхід [11], [12]. Завданням мультимодального аналізу на основі когнітивного підходу є розуміння того, як різні знаки пов'язані між собою; знаходження прихованих смислів у поєднанні зображення та тексту; оцінка сили емоційного впливу на аудиторію.

Корпусний мультимодальний підхід склався на стику корпусної лінгвістики, системно-функціональної семіотики (Г. Крес, Т. ван Левен) та комп'ютерних методів обробки мультимедійних даних (К. О'Халлоран та ін.). Цей підхід передбачає роботу з великими базами даних (корпусами), що дозволяє знаходити закономірності в поєднанні різних знакових систем за допомогою цифрових інструментів.

Цифрові та підтримувані штучним інтелектом підходи (провідні розробники – OpenAI, Google DeepMind, Anthropic, Meta, Alibaba (Qwen Team) та Zhipu AI (GLM)). До цифрових підходів на базі штучного інтелекту можна віднести застосування мультимодальних нейромереж; аналіз тональності та емоцій; генеративне моделювання тощо. У межах цього підходу вивчається те, як

цифровий контент впливає на суспільство та формує ідеологію; як компанії поєднують слогани, меми та дизайн для привернення уваги (брендинг і реклама); а також дослідження кросмедійних стилів, тобто трансформації одного стилю під час переходу з тексту у відео чи інфографіку.

Мультимодальний стилістичний аналіз у навчанні англійської мови. Ми застосували описані вище теоретичні напрацювання дослідників для вивчення особливостей мультимедійного стилістичного аналізу під час навчання англійської мови на матеріалі кіно та відео, реклами, соціальних мереж та веб-сайтів.

Мультимодальний стилістичний аналіз кіно та відео у навчанні англійської мови – це метод вивчення мови персонажів, ракурсу камери, кольорової гами, музичного супроводу, жестикуляції, міміки, звукових ефектів. Кіно на заняттях можна використовувати з метою знайомства студентів з автентичною мовою (студенти чують сленг, ідіоми та реальний темп мовлення); відео показує міміку та жести персонажів, знайомить із соціокультурним фоном, що підвищує пізнавальний інтерес та мотивацію студентів.

Перегляд рекламних роликів вчить знаходити приховані смисли, гру слів та культурні відсилання, тобто розуміти підтекст, розвиваючи одночасне розуміння аудіального, візуального та текстового рядів та забезпечуючи синтез сприйняття.

Мультимодальний стилістичний аналіз контенту в соціальних мережах допомагає студентам розуміти сучасну автентичну мову, сленг, іронію та візуальну риторику на таких платформах, як TikTok, Instagram або X. Об'єктами вивчення є хештеги, емодзі, зображення, підписи до постів та фото, типографіка (шрифтове оформлення), візуальний стиль (айдентика).

Мультимодальний стилістичний аналіз на прикладі веб-сайтів – це метод навчання англійської мови, який поєднує аналіз тексту, візуальних образів, звуку та інтерфейсу. Студенти вивчають, як цифровий дизайн, шрифт, колір та текст працюють разом для створення певного стилю та переконання читача на реальних англомовних інтернет-сторінках. У процесі стилістичного аналізу можуть розглядатися такі елементи веб-сайту, як текст, зручність навігації, візуальна ієрархія, макет, гіперпосилання.

Методологічна база мультимодального стилістичного аналізу. Викладачі кафедри іноземних мов Харківського національного автомобільно-дорожнього університету навчали студентів-філологів спеціальності Філологія (прикладна лінгві-

стика) мультимодального стилістичного аналізу відповідно до наступної п'ятиступінчастої моделі, кожен етап якої відповідав на конкретне питання.

Етап 1. Ідентифікація (Які модуси використовуються?)

Етап 2. Опис (Як функціонує кожен модус?)

Етап 3. Взаємодія (Як взаємодіють вербальні та невербальні модуси?)

Етап 4. Інтерпретація (Який сенс та який стилістичний ефект вони створюють?)

Етап 5. Оцінка/продукція (Як студенти можуть відтворити чи трансформувати ці стилістичні ефекти?).

Таким чином, модель можна представити як такі кроки: Виявити → Описати → Співвіднести → Інтерпретувати → Створити.

Для розвитку навичок мультимодального стилістичного аналізу описаних мультимодальних елементів (відео, реклама, соціальні мережі, веб-сайти) використовуємо такі завдання.

Для роботи з відеоматеріалом організується перегляд фільму без звуку з метою опису передбачуваної сюжетної лінії зображення та дій персонажів; перевірка загального розуміння сюжету та підтвердження чи спростування здогадок після першого перегляду; детальний розбір мови відеоматеріалу – аналіз фраз, акцентів та культурних посилань; озвучення певної сцени як елемент рольової гри чи обговорення вчинків героїв.

При роботі з рекламою можна виконувати такі завдання, як деконструкція слогана (знайти тропи у відомому рекламному девізі та пояснити їхній ефект); переклад з підтекстом (перекласти рекламний ролик рідною мовою, зберігши прагматичний зміст та емоцію); створення власної реклами (зняти короткий відеоролик або написати текст англійською мовою, використовуючи вивчені стилістичні прийоми).

Під час виконання стилістичного аналізу соціальних мереж пропонується розбір мемів (порівняти підпис (caption) і зображення, знайти прихований зміст чи культурне відсилання); аналіз трендів (розібрати коротке відео (Reels/TikTok) щодо того, як музика змінює сприйняття англійської мови); порівняння стилів (порівняти офіційний пост компанії в LinkedIn з її ж жартівливим твітом в X тощо).

Етапи роботи з англійським сайтом можуть включати вибір сайту (пошук ресурсу, що цікавить, наприклад, порталу новин, блогу бренду, благодійного фонду, що підтримує бренд); первинне знайомство для оцінки загального враження та цільової аудиторії сайту; детальний аналіз (пошук

стилістичних засобів); порівняння двох сайтів однієї спрямованості, але з різною стилістикою.

Освітня ефективність мультимодального навчання

Освітня ефективність мультимодального навчання детально обґрунтована у роботах Р. Майєра [15] і може бути представлена такими положеннями.

Розвиток візуальної грамотності. Одним із ключових результатів мультимодального підходу є розвиток візуальної грамотності (здатності розуміти, аналізувати та створювати візуальні образи).

Критичний аналіз інформації. Студенти вчаться декодувати приховані смисли, бачити різницю між текстом і зображенням, що його супроводжує, розпізнавати маніпуляції, виявляти фейки.

Підвищення ефективності засвоєння матеріалу. Підхід забезпечує зниження когнітивного навантаження, оскільки мозок швидше обробляє складні схеми та інфографіку, ніж довгий текст. Поєднання візуального образу зі звуком чи текстом створює міцні зв'язки у пам'яті. Інформація дублюється в зоровій та вербальній корі, полегшуючи її подальше вилучення.

Розвиток навичок комунікації. Студенти навчаються створювати власний контент: презентації, ментальні карти та відео. Формується вміння підбирати правильні візуальні маркери висловлювання абстрактних ідей, тобто формується точність передачі думки.

Активізація мислення. Робота з 3D-моделями та графіками розвиває орієнтацію у просторі та уяву, тобто розвиває просторове мислення. Пошук зв'язків між текстом та зображенням стимулює креативність та розвиває асоціативне мислення.

Розвиток дискусійних навичок. Інтерактивні формати з різними типами медіа навчають доводити аргументи та захищати їх.

Розвиток міжкультурної компетенції. Поєднання різних каналів сприйняття робить занурення в чужу культуру об'ємним та природним. Візуальні образи, такі як фотографії, хроніка та арт-об'єкти, показують аутентичний побут і реальну обстановку. Аудіоматеріали, такі як мовлення носіїв мови, музика та подкасти, передають інтонації, емоції та контекст.

Освоєння софту. Постійна практика з різними платформами та програмами знімає страх перед новими технологіями.

Мережева етика. Спілкування у віртуальному середовищі формує навички безпечного та ввічливого спілкування у цифрових класах та на онлайн-платформах.

Розвиток креативності. Студент сам вирішує, як висловити ідею – через малюнок, текст чи звук, тобто має свободу вибору. Швидкий перехід між форматами дає змогу розглядати завдання з різних ракурсів і розвиває гнучкість мислення.

Перспективні напрями мультимодального стилістичного аналізу. Серед перспективних напрямів мультимодального стилістичного аналізу виокремлюють таке.

Створення мультимодальних текстів за допомогою штучного інтелекту: програми самі створюють відео на тему уроку, пропонуючи змішаний контент та підлаштовуючись під кожного студента. Електронна система сама бачить, що дається важко, і пропонує більше корисних вправ, здійснюючи таким чином точний підбір завдань.

Інтерактивний сторітлінг працює таким чином, що історія з динамічним сюжетом підлаштовується під рівень і відповіді студента в реальному часі. Задіяні зорові, слухові і моторні канали сприйняття, що забезпечує мультисенсорний відгук. Вивчення лінгвістичного матеріалу відбувається через рішення ігрових завдань всередині оповіді.

Мультимодальне навчання з віртуальною (VR) та доповненою реальністю (AR) має значний потенціал для трансформації процесу вивчення мов. Технології занурюють студентів у віртуальні середовища, де вони спілкуються із цифровими співрозмовниками, виконують завдання та відпрацьовують «живе» мовлення без побоювання помилитися.

Мультимодальні корпуси (текстові бази даних) зберігають відео та аудіо разом із текстом, а програми на основі штучного інтелекту швидко знаходять потрібні фрази та жести.

Мультимодальне оцінювання передбачає аналіз не тільки тексту чи голосу студента, а й комплексу мовних сигналів: міміку, жести, позу, зоровий контакт і реакцію на віртуальне середовище. Воно вимірює реальну комунікативну компетентність за допомогою штучного інтелекту, датчиків руху та систем розпізнавання мовлення.

Персоналізоване навчання. У майбутньому мультимодальний підхід значною мірою персоналізує процес вивчення мов. Інтелектуальні системи добиратимуть темп навчання та завдання відповідно до індивідуальних потреб і результатів кожного студента. Аналіз мовлення, особливостей взаємодії та навчальної діяльності дасть змогу оперативно адаптувати зміст і складність навчального матеріалу.

Мультимодальне навчання англійської для спеціальних цілей (ESP) передбачає об'єднання

лінгвістичної стилістики з методикою навчання професійної англійської мови. Суть підходу полягає в тому, щоб не просто заучувати терміни певної сфери (наприклад, медичної, юридичної чи технічної), а й розуміти, як створюються тексти в цій сфері, які їх тон, структура і прагматична мета. ESP надалі більше буде поєднувати текст, звук, відео та інтерактивні цифрові середовища і створювати іммерсивний досвід, який покращує засвоєння професійної лексики та розвиває реальні комунікативні навички через моделювання робочих ситуацій.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що мультимодальний стилістичний аналіз є перспективним напрямом сучасної лінгвістики та методики навчання іноземних мов, який відповідає особливостям сучасного цифрового комунікативного середовища. Сучасний текст дедалі частіше поєднує вербальні, візуальні, аудіальні та інші семіотичні компоненти, взаємодія яких формує його зміст, стилістичну своєрідність і прагматичний вплив.

Методологічною основою мультимодального стилістичного аналізу можуть слугувати соціально-семіотичний, системно-функціональний, когнітивний і корпусний підходи, а також сучасні цифрові технології та інструменти штучного інтелекту. Їх інтеграція дає змогу досліджувати мультимодальний текст як цілісну систему взаємопов'язаних семіотичних ресурсів.

Встановлено значний методичний потенціал мультимодального стилістичного аналізу у навчанні англійської мови. Робота з кінофільмами, відеоматеріалами, рекламними повідомленнями, контентом соціальних мереж і веб-сайтами сприяє розвитку мовної, стилістичної, комунікативної, соціокультурної та цифрової компетентностей, а також критичного мислення й мультимодальної грамотності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розроблення критеріїв оцінювання навичок мультимодального стилістичного аналізу й системи навчальних завдань на основі різних видів цифрового та аудіовізуального контенту. Окремої уваги потребує дослідження можливостей використання штучного інтелекту та мультимодальних корпусів для аналізу взаємодії вербальних і невербальних компонентів тексту.

Важливим напрямом є адаптація мультимодального стилістичного аналізу до навчання англійської мови для спеціальних цілей, що дасть змогу дослідити специфіку мультимодальної комунікації в різних професійних дискурсах і розробити відповідні методики навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Chen L., Abdullah M. A. R., Syed Abdullah S. N. bin, Hussin S., Abd Rahman R. A. A bibliometric survey on multimodal discourse analysis (2015–2024): Looking behind to look ahead. *English Language and Literature Studies*. 2025. Vol. 15, No. 3. P. 99–113. DOI: <https://doi.org/10.5539/ells.v15n3p99>.
2. Kress G. R., van Leeuwen T. *Multimodal discourse: The modes and media of contemporary communication*. London : Arnold, 2001. 142 p.
3. Sankey M., Birch D., Gardiner M. Engaging students through multimodal learning environments: The journey continues. *Curriculum, technology & transformation for an unknown future: Proceedings ascilite Sydney 2010* / eds. C. H. Steel, M. J. Keppell, P. Gerbic, S. Housego. Sydney, 2010. P. 852–863. DOI: <https://doi.org/10.14742/apubs.2010.2003>.
4. Jewitt C., Bezemer J., O'Halloran K. *Introducing multimodality*. London : Routledge, 2016. 232 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315638027>.
5. Leu D. J., Coiro J., Kinzer C. K., Castek J., Henry L. A. New literacies: A dual-level theory of the changing nature of literacy, instruction, and assessment. *Journal of Education*. 2017. Vol. 197, No. 2. P. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.1177/002205741719700202>.
6. Bouchey B., Castek J., Thygeson J. Multimodal learning. *Innovative Learning Environments in STEM Higher Education: Opportunities, Challenges, and Looking Forward* / eds. J. Ryoo, K. Winkelmann. Cham : Springer, 2021. P. 35–54. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-58948-6_3.
7. Nouri J. Students' multimodal literacy and design of learning during self-studies in higher education. *Technology, Knowledge and Learning*. 2019. Vol. 24. P. 683–697. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10758-018-9360-5>.
8. Bezemer J., Kress G. *Multimodality, learning and communication: A social semiotic frame*. London ; New York : Routledge, 2016. 170 p.
9. Макарук Л. Л. Універсальність мультимодальної лінгвістики. Сучасні тенденції фонетичних досліджень : збірник матеріалів IV круглого столу, 23 квітня 2020 р. Луцьк, 2020. С. 16–19.
10. Kress G., van Leeuwen T. *Reading images: The grammar of visual design*. London : Routledge, 1996. 288 p.
11. O'Halloran K. Posthumanist stylistics. *Language and Literature: International Journal of Stylistics*. 2023. Vol. 32, No. 1, P. 129–162. DOI: <https://doi.org/10.1177/09639470221140693>.
12. Nørgaard N. *Multimodal stylistics of the novel: More than words*. New York : Routledge, 2019. 358 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315145556>.
13. Mayer R. E. *Multimedia learning*. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 210 p.

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 27.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.10.2026